

BELEID IS WAT ANDERS DAN UITVOERING

Zorginstellingen en ziekenhuizen produceren dagelijks een enorme afvalberg. OLVG Oost in Amsterdam en BrabantZorg proberen deze zoveel mogelijk af te vlakken. Een mooie, maar ook taaie uitdaging.

Tekst **Eveline van Herwaarden**

Ziekenhuis OLVG Oost in Amsterdam produceert een miljoen kilo afval per jaar; dat is een kostenpost voor het ziekenhuis en een belasting voor het milieu. "We doen er veel aan om die kilo's goed te scheiden en waar mogelijk te reduceren", vertelt Ellen Parma, milieucoördinator en MVO-officer in het ziekenhuis. "Duurzaam ondernemen staat bij ons al jaren op de agenda. Er is al veel gerealiseerd, vooral op het gebied van energiebesparing, afvalscheiding en vermindering van voedselafval."

Ook BrabantZorg heeft een ambitieus duurzaamheidsbeleid. De organisatie biedt wonen, zorg en welzijn aan ouderen en telt 32 zorglocaties. Locatiemanager Anita van Hoof is vanaf het begin betrokken bij het MVO-beleid. "Wat in 2010 klein begon met een groepje enthousiaste medewerkers is inmiddels breed gedragen in de organisatie. We hebben een strategische visie geformuleerd waarin de lat hoog ligt. We streven er bijvoorbeeld naar om in 2020 dertig procent van ons totale energieverbruik zelf op te wekken. Om dat te bereiken werken we aan een omslag, samen met andere partijen zoals MVO Nederland en Urgenda."

Minder swill

Met het verminderen van het voedselafval hebben beide instellingen al goede resultaten geboekt. Bij BrabantZorg liet een van de koks eens op een ludieke manier de wekelijkse hoeveelheid afval uit zijn keuken zien. "Met zeven volle containers reed hij de zaal binnen waar we overleg hadden. Dat beeld maakte indruk." Van Hoof is nu actief bezig om de hoeveelheid swill, een van de grootste afvalstromen, te verminderen. De koks kijken volgens haar kritischer naar wat ze kunnen hergebruiken en er is een veel betere afstemming met de leveranciers. Zowel de bestelling als de

bereiding van de maaltijden is meer op maat. "We observeren beter wat bewoners en bezoekers graag eten en wat ze laten staan. We bieden wat minder keuzemenu's aan, maar zorgen wel voor een uitstekende kwaliteit. Er wordt nu veel minder weggegooid, dagelijks scheelt dat bijvoorbeeld vijftig liter soep in de afvalbak. De concrete doelstelling voor volgend jaar is een voedselverspilling van minder dan vijf procent."

In het OLVG heeft de keuken eveneens veel maatregelen getroffen. "De hoeveelheid voedselafval is in de afgelopen jaren met de helft gereduceerd", zegt Parma. "Patiënten vullen niet meer de dag van tevoren in wat ze willen eten, maar doen dat op de dag zelf. Ze kunnen dan beter inschatten hoeveel trek ze hebben. Ook de portiegroottes worden beter bepaald. "En wat overblijft proberen we goed te gebruiken. Zo wordt de overgebleven soep uitgedeeld op de poliklinieken en gaat er ook eten naar de voedselbank."

Afval scheiden

"Afval scheiden doen we al jaren", vervolgt Parma, "mede op initiatief van het personeel. Op de verpleegafdelingen in ons ziekenhuis vind je nu een hele rij bakken." Glas, papier, medicijnen, plastic, naalden, alles wordt apart ingezameld. De transportdienst brengt het naar het afvaldepot, waar een pers staat. De afvalverwerker haalt het daar op en rapporteert het aantal kilo's per afvalstroom. In 2011 is het OLVG Oost begonnen met het scheiden van plastic. Dat werkt heel goed, meent Parma. "We zitten al bijna op 25.000 kilo per jaar. Ook het scheiden van papier is een succes."

Het verminderen van het specifieke ziekenhuisafval en restafval blijkt een stuk lastiger. In 2007 werd de wetgeving met betrekking

tot specifiek ziekenhuisafval, zoals drains en bebloede gazen, verscherpt. "Bij ons steeg het specifieke afval daardoor van 90.000 naar 105.000 kilo per jaar. Helaas zijn daar ook kosten aan verbonden."

Gescheiden afvalinzameling is ook op de locaties van BrabantZorg de normaalste zaak van de wereld. Van Hoof: "We lopen inmiddels tegen nieuwe vragen aan. Het incontinentiemateriaal wordt wel gescheiden ingezameld, maar de verwerking ervan mag nog duurzamer. En de specifieke route van het kunststof afval leidt nu nog tot extra transportkosten. Samen met de afvalverwerkers zoeken we naar oplossingen. We willen natuurlijk graag dat wat we scheiden ook duurzaam verwerkt wordt."

Dat probleem speelt bij het OLVG Oost ook. Parma: "Wij zijn regelmatig in gesprek met de afvalverwerkers, bijvoorbeeld over het gescheiden verwerken van ons plastic afval. Zij willen het liefst plastic opgesplitst naar soort, maar dat is voor ons niet te doen."

Uitdagingen

"Zo zijn er meer uitdagingen", zegt Parma. "Om afval te reduceren moeten we kritisch kijken naar ons verbruik en wat we in huis halen. Helaas zie ik hier soms conflicterende belangen. De eisen wat betreft ziekenhuishygiëne zijn soms zo streng dat je bijvoorbeeld niet van bepaalde verpakkingen kunt afwijken. We zijn onlangs ook overgegaan op het gebruik van wasdoekjes, dat levert dus weer meer afval op. En wat dacht je van al die disposables die op de markt komen, die komen allemaal bij het restafval terecht. Op de verkoeverkamers en de IC's worden nu zelfs disposable lakens en dekens gebruikt." Duurzaam inkopen staat in de meeste zorginstellingen nog in de kinderschoenen, maar de factor duurzaamheid gaat zwaarder meewegen. "Samen met de leveranciers moeten we in gesprek over het gebruik van verpakkingen, biobased materialen en een productieproces dat aan onze MVO-eisen voldoet", zegt Parma. "Het vraagt nog veel denkwerk om de omslag naar een circulaire economie te maken", vult Van Hoof aan. "Afstemming met andere partijen, zoals leveranciers en afvalverwerkers, is essentieel. Wij willen daar ver in gaan. Nu worden medicijnen bijvoorbeeld voor iedere bewoner in een apart zakje geleverd. Als iemand stopt met zijn medicatie moet alles terug naar de apotheek. Daar wordt het vervolgens weggegooid. Waarom overleggen we niet met de apotheek en de inspectie of het anders kan? Om ook in de komende jaren vooruitgang te boeken, moeten we samen aan de bak." +

ER WORDT
MINDER
WEGGEGOOID,
DAT SCHEELT
DAGELIJKS 50
LITER SOEP IN
DE AFVALBAK'